

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18.10.2016, sp. zn. 11 Tz 54/2016, ECLI:CZ:NS:2016:11.TZ.54.2016.3

Číslo: 25/2017

Právní věta: I. Jestliže předmětem rozhodování o uznání a výkonu rozhodnutí jiného členského státu Evropské unie ukládajícího peněžitou sankci nebo jiné peněžité plnění podle hlavy VI části páté z. m. j. s. je více rozhodnutí ukládajících téže osobě a v téže věci několik povinností k peněžitému plnění, postačí, že podmínka uvedená v § 267 odst. 1 písm. f) z. m. j. s., tj. že výše uloženého peněžitého trestu nebo jiného plnění nesmí být nižší než 70 EUR, je splněna alespoň u jednoho z takových cizozemských rozhodnutí. Každá povinnost k peněžitému plnění však musí být uložena rozhodnutím, které splňuje náležitosti uvedené v § 261 odst. 1 písm. a) až d) z. m. j. s. II. Při posuzování splnění podmínky tzv. oboustranné trestnosti činu uvedené v § 268 odst. 2 z. m. j. s. soud není omezen jen na popis skutku ve výroku rozhodnutí jiného členského státu, ale je povinen vycházet ze všech zřejmých okolností jeho spáchání bez ohledu na to, zda jsou uvedeny ve výroku rozhodnutí nebo v jeho odůvodnění. Tento postup vyplývá z odlišnosti právních úprav, podle nichž skutkové podstaty jednotlivých trestních zákonů mohou předpokládat naplnění různých zákonných znaků, a tedy i popis různých skutkových okolností. Tak tomu bude např. v případě, že trestnost činu podle vnitrostátní úpravy zakládá recidiva pachatele (např. u trestného činu krádeže podle § 205 odst. 2 tr. zákoníku), ačkoliv tato okolnost z uznávaného rozhodnutí nevyplývá.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 18.11.2016

Spisová značka: 11 Tz 54/2016

Číslo rozhodnutí: 25

Číslo sešitu: 6

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Právní styk s cizinou, Uznání a výkon cizozemských rozhodnutí

Předpisy: § 261 odst. 1 písm. a) z. m. j. s.

§ 261 odst. 1 písm. b) z. m. j. s.

§ 261 odst. 1 písm. c) z. m. j. s.

§ 261 odst. 1 písm. d) z. m. j. s.

§ 267 odst. 1 písm. f) z. m. j. s.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud z podnětu stížnosti pro porušení zákona, kterou podal ministr spravedlnosti České republiky ve prospěch obviněného T. V. proti rozsudku Okresního soudu v Třebíči ze dne 24. 4. 2014, sp. zn. 3 Nt 2510/2014, vyslovil, že napadeným rozsudkem byl v neprospěch obviněného T. V. porušen zákon v ustanovení § 5 odst. 1, § 261 odst. 1 písm. c), § 267 odst. 1 písm. e), odst. 3 písm. c)

a § 268 odst. 1, 2 zákona č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, ve znění pozdějších předpisů, napadený rozsudek zrušil a Okresnímu soudu v Třebíči přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Dne 25. 8. 2016 obdržel Nejvyšší soud stížnost pro porušení zákona, kterou podal ministr spravedlnosti České republiky ve prospěch obviněného T. V. proti rozsudku Okresního soudu v Třebíči ze dne 24. 4. 2014, sp. zn. 3 Nt 2510/2014. Tímto rozhodnutím, které nabylo právní moci téhož dne, uznal okresní soud podle § 268 odst. 1, 2, 4 zákona č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, ve znění pozdějších předpisů (dále jen z. m. j. s.), rozhodnutí Obvodního soudu Mnichov ze dne 3. 8. 2012, sp. zn. 811 Cs 266 Js 167197/12, které nabylo právní moci dne 12. 9. 2012, a jímž byl T. V. uznán vinným trestným činem krádeže a byl mu uložen peněžitý trest ve výši 600 EUR. Protiprávní jednání jmenovaného spočívalo v odcizení čtyř parfémů v hodnotě 167,10 EUR z obchodních prostor společnosti M. v M. dne 2. 6. 2012.

II.

Stížnost pro porušení zákona

2. Proti shora uvedenému rozsudku, který - vzhledem k tomu, že se obviněný, jakož i státní zástupce vzdali ihned po jeho vyhlášení práva na opravný prostředek - neobsahuje odůvodnění, podal ministr spravedlnosti stížnost pro porušení zákona, v níž poukazuje na řadu pochybení, kterých se Okresní soud v Třebíči měl dle jeho názoru dopustit. Stěžovatel v první řadě brojí proti předčasnosti rozhodnutí okresního soudu, který se důsledně nezabýval problematikou řádného poučení obviněného o právu na podání opravného prostředku proti uznanému rozhodnutí německého soudu. Trestní věc obviněného byla německým soudem projednána v nepřítomnosti T. V., pročež byl jmenovaný písemně vyrozuměn o právu na podání opravného prostředku. Ačkoliv doručení rozhodnutí Obvodního soudu Mnichov obviněnému není rozporováno, nebylo možno ověřit, zda rozhodnutí, které bylo k osvědčení zaslanému německými orgány přiloženo toliko v německém jazyce, bylo obviněnému doručováno v němčině nebo v českém překladu. Takové zjištění je přitom nezbytné pro účely řádného poučení o opravném prostředku, neboť pokud by T. V. obdržel písemnost v německém jazyce a tomuto nerozuměl, nebylo by možné učinit závěr o poučení v souladu s § 267 odst. 3 písm. c) z. m. j. s. Daná skutečnost je rovněž upravena čl. 5 odst. 3 Úmluvy o vzájemné pomoci v trestních věcech mezi členskými státy EU ze dne 29. 5. 2000. Pochybnost vyvolává též poučení německého soudu, že písemné vyjádření (odpor) proti trestnímu příkazu musí být podán v němčině. Pro výše uvedené lze mít tedy závěry Okresního soudu v Třebíči za předčasné, potažmo v rozporu se zákonnými požadavky upravenými v § 5 odst. 1, § 266 odst. 1 a § 267 odst. 1 písm. e), odst. 3 písm. c) z. m. j. s.

3. Ministr spravedlnosti dále namítl absenci výroku o výkonu peněžité sankce nebo jiného peněžitého plnění v rozsudku okresního soudu ve smyslu § 268 odst. 1 z. m. j. s., a sankci uvedenou v napadeném rozhodnutí tak nelze považovat za způsobitou k jejímu výkonu.

4. Další námitka směřovala k absenci určitého výroku o povinnosti k náhradě nákladů řízení v uznaném, tj. německém rozhodnutí. Stěžovatel připomněl, že Obvodním soudem Mnichov byl obviněnému uložen peněžitý trest ve výměře 600 EUR a dále vyslovena povinnost nahradit náklady řízení, která však v rozhodnutí ve věci samé nebyla konkretizována (vyčíslena). Tato suma je specifikována pouze v zaslaném osvědčení, které však plní pouze roli pomocného dokumentu. Při absenci dostatečně specifikovaného rozhodnutí o výši nákladů řízení, ať již v rozhodnutí ve věci samé, či v rozhodnutí samostatném, však nelze obviněného zavazovat v řízení o uznání a výkonu cizozemského rozhodnutí k povinnosti takové náklady řízení nahradit.

5. Jak dále uvádí stěžovatel, stran povinnosti nahradit náklady trestního řízení nedošlo též ke splnění zákonných náležitostí uvedených v § 267 odst. 1 písm. f) z. m. j. s., když částka nákladů trestního řízení nedosahuje hranice 70 EUR. Tato podmínka, která je odrazem realizace zásady proporcionality, se přitom vztahuje ke každé peněžitě sankci nebo plnění zvlášť, a je-li naplněna v případě peněžitého trestu ve výši 600 EUR, nestalo se tak již v napadeném rozhodnutí u částky určující náklady trestního řízení.

6. Nad rámec čtyř shora uvedených základních výtek pak ministr spravedlnosti vytýká napadenému rozhodnutí okresního soudu též některé formální vady. V první řadě se jedná o formu rozhodnutí, kdy tato byla zvolena v podobě rozsudku, ač toto mělo být učiněno v podobě usnesení. Dále namítl absenci ustanovení, o které se opírá přepočítání peněžitě sankce na českou měnu (§ 268 odst. 5 z. m. j. s.), a naopak nadbytečnost použitého odkazu na ustanovení § 268 odst. 2 z. m. j. s., nebylo-li rozhodováno o přeměně peněžitého trestu na pokutu.

7. Pro veškeré výše uvedené skutečnosti tedy ministr spravedlnosti dospěl k názoru, že rozsudkem Okresního soudu v Třebíči byl porušen zákon v neprospěch T. V., a navrhl, aby Nejvyšší soud vyslovil vytýkaná porušení zákona, napadený rozsudek zrušil, jakož i další rozhodnutí na zrušený rozsudek obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu, a věc přikázal okresnímu soudu k novému projednání a rozhodnutí.

III.

Důvodnost stížnosti pro porušení zákona

8. Nejvyšší soud podle § 267 odst. 3 tr. ř. dále přezkoumal zákonnost a odůvodněnost těch výroků rozhodnutí, proti nimž byla stížnost pro porušení zákona podána, v rozsahu a z důvodů v ní uvedených, jakož i řízení rozhodnutí předcházející, a dospěl k závěru, že zákon porušen byl.

9. Hned na počátku je třeba zdůraznit, že problematika uznání peněžitých sankcí ve vztahu ke Spolkové republice Německo (SRN) je dlouhodobě sledována a diskutována, zejména právě s poukazem na odlišnou praxi při rozhodování o náhradě nákladů řízení. Jakkoliv daná materie je obecně podřaditelná pod rozsah hlavy šesté části páté z. m. j. s., jež představuje provedení Rámcového rozhodnutí Rady 2005/214/SVV ze dne 24. 2. 2005 o uplatňování zásady vzájemného uznávání peněžitých trestů a pokut (dále jen „rámcové rozhodnutí“), konkrétně s poukazem na ustanovení § 261 odst. 1 písm. c) z. m. j. s., je vždy nezbytné posuzovat naplnění veškerých podmínek, které stanoví vnitrostátní úprava pro uznání a výkon peněžitých sankcí a jiných peněžitých plnění. Úprava tak zohledňuje nejen vlastní podobu peněžitého plnění (peněžitý trest, pokuta, odškodnění obětí trestného činu, náhrada nákladů řízení, částka určená do veřejného fondu či ve prospěch organizace na podporu obětí), ale též její povahu, která vždy musí odrážet provázanost s trestním řízením, ať již ve formě přímého stanovení plnění trestním soudem, nebo sice orgánem odlišným, avšak s možností dalšího přezkumu věci v trestním řízení (srov. § 261 odst. 1 z. m. j. s.). Současně však byly stanoveny další podmínky, které musí být pro zdárné uznání a výkon peněžitého plnění splněny, ať již ve vztahu k cizozemskému rozhodnutí samotnému, jím dotčeným osobám či řízení, které mu předcházelo. Část takovýchto podmínek, které jsou odrazem primárního zdroje úpravy v podobě shora citovaného rámcového rozhodnutí, je obsažena ve zvláštní pasáži, kterou představuje hlava šestá části páté z. m. j. s. (viz zejména § 262, § 265, § 267 z. m. j. s.), nelze však opomíjet ani další požadavky mající za cíl ochranu základních zájmů státu, které představují především ústavněprávní principy a zásady demokratického právního řádu (viz výhrada veřejného pořádku zakotvená v § 5 odst. 1 z. m. j. s.).

10. Při rozhodování o uznání a výkonu cizozemského rozhodnutí je tak třeba se zabývat nejen naplněním podmínek, které jsou vymezeny v adekvátní části zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních pro takový postup, ale je též třeba mít vždy na mysli zachování

pravidel, která jsou určující pro bezproblémové fungování právního řádu České republiky a zájmů, které hájí. Na zajištění takto vnímaného veřejného pořádku poukazuje ministr spravedlnosti v první ze svých námitek proti napadenému rozhodnutí Okresního soudu v Třebíči. Jeho námitka směřující do otázky doručení meritorního (cizozemského) rozhodnutí obviněnému, resp. překladu takového rozhodnutí, se přitom úzce dotýká stěžejní problematiky zachování práva obviněného na spravedlivý proces.

11. Proces uznání a výkonu cizozemského rozhodnutí je iniciován zasláním potřebných dokumentů dožadujícího (odsuzujícího) státu, druhé (uznávající) straně. Za klíčové je třeba označit zaslání rozhodnutí cizozemského soudu, kterým bylo rozhodnuto o kterémkoliv z plnění, o jehož uznání se má rozhodovat [viz § 261 odst. 1 písm. a)-d) tr. ř.], neboť je to vždy toto rozhodnutí, které je předmětem uznání a výkonu peněžité sankce či obdobného plnění. Souběžně zasílané osvědčení pak bylo ustaveno rámcovým rozhodnutím ke splnění toliko role informační, s cílem usnadnit uznávajícímu státu orientaci v problematice cizozemského řízení a právního řádu tak, aby došlo k minimalizaci nejasností vyplývajících z odlišných právních úprav a rychlejší orientaci v dotčeném případě a tím i rychlejšímu průběhu uznávacího řízení. Ačkoliv je součástí osvědčení rovněž popis skutku a zvolená právní kvalifikace, není možné, má-li o tomto uznávající stát jakýchkoliv pochyb, takové informace považovat za dostačující pro samotné rozhodnutí o uznání a výkonu, ale je nezbytné vyžádat si jejich doplnění s poučením, že nebudou-li takové dodatkové informace poskytnuty, ukončí uznávající stát řízení (§ 266 odst. 1 z. m. j. s.). Z výše uvedeného má proto Nejvyšší soud zapotřebí zdůraznit, že uznávajícímu státu, v tomto případě České republice, musí být doručeno dožadující stranou nejen osvědčení zavedené rámcovým rozhodnutím, ale též veškerá rozhodnutí, která jsou dotčena požadavkem na uznání a výkon peněžité sankce či obdobného peněžitého plnění.

12. Pakliže v projednávaném uznávacím řízení byl ze strany německých orgánů vznesen požadavek týkající se peněžitého trestu, jakož i nákladů trestního řízení, musí být k úspěšnému provedení takového řízení zajištěna veškerá rozhodnutí k dané materii, tzn. jak vlastní rozhodnutí o vině a uložení trestu, tak - jestliže posledně uvedený dokument neobsahuje konkretizaci výše nákladů trestního řízení, ale pouze stanovení obecné povinnosti k jejich úhradě - také navazující rozhodnutí (v případě SRN nejčastěji ve věci příslušného státního zastupitelství), který vymezilo výši nákladů řízení (60 EUR). Také toto rozhodnutí přitom musí splňovat veškeré podmínky, vymezené pro pravomocná rozhodnutí cizozemského státu podle § 261 odst. 1 z. m. j. s., tedy zejména musí být vydáno soudem v trestním řízení, anebo sice jiným orgánem, ovšem za předpokladu, že se v dané věci lze domáhat projednání věci před soudem v trestním řízení. Současně se též musí jednat o rozhodnutí, které bylo obviněnému řádně doručeno, tento byl s jeho obsahem adekvátně seznámen, což v případě občana jiného členského státu vyžaduje jeho znalost jazyka odsuzujícího státu, anebo zajištění překladu rozhodnutí do jazyka, kterému obviněný rozumí, a v neposlední řadě se musí jednat o rozhodnutí konečné, tedy pravomocné.

13. Nejvyšší soud přitom vzhledem k dosavadní praxi ve vztahu ke Spolkové republice Německo, jakož ostatně i naprosté většině dalších členských států EU, nespatřuje problém v otázce doručování rozhodnutí o vině obviněného a uložení příslušné sankce. Tento nastává až dodatečně u navazujících rozhodnutí o vyčíslení původně obecně stanovené povinnosti nahradit náklady trestního řízení, která jsou v rámci SRN podřazena gesci pracovníků státních zastupitelství. Jak vyplynulo ze zprávy Ministerstva spravedlnosti ČR ze dne 31. 8. 2016, č. j. MSP-35/2015-MOT-J/16, německé orgány vycházejí při stanovení částky nákladů řízení z paušálních sazeb upravených zákonem, s možností jejich další modifikace. Výsledné určení sumy nákladů řízení ve formě rozhodnutí je následně zasíláno obviněnému nikoliv způsobem formálního doručení, ale toliko běžným vhozením do poštovní schránky, bez potřeby vyhotovit překlad do jazyka, který obviněný ovládá, a rovněž bez stanovení lhůty k podání opravného prostředku proti takovému rozhodnutí. Ačkoliv opravný prostředek je tedy

v tomto případě přípustný, jeho podání není omezeno jasně stanovenou lhůtou, a je tak možno jej učinit de facto kdykoliv do doby úhrady nákladů řízení, anebo promlčení stanovené povinnosti.

14. Přisvědčit tak lze námitce ministra spravedlnosti, a to již v otázce překladu rozhodnutí a poučení obviněného o právu na podání opravného prostředku proti uznanému rozhodnutí německého soudu. V daném směru stěžovatel poukazuje na čl. 5 odst. 3 Úmluvy o vzájemné pomoci v trestních věcech mezi členskými státy EU ze dne 29. 5. 2000, podle něhož, lze-li předpokládat, že adresát nezná jazyk, ve kterém je písemnost vyhotovena, je třeba přeložit ji nebo alespoň její důležité části do jazyka členského státu, na jehož území se adresát nachází. Namítaná materie má však podstatně hlubší přesah, mající svůj základ již v Evropské úmluvě o ochraně lidských práv, ve znění doplňujících Protokolů, a to konkrétně čl. 6 odst. 3 písm. a) Úmluvy, zajišťující právo na spravedlivý proces rovněž tím, že každý, kdo je obviněn z trestného činu, má právo být neprodleně a v jazyce, jemuž rozumí, podrobně seznámen s povahou a důvodem obvinění proti němu. Tato povinnost orgánů činných v trestním řízení je pak dále podložena dosavadní judikaturou Evropského soudu pro lidská práva (srov. např. *Kamasinski v. Rakousko*, 1989; *Brozicek v. Itálie*, 1989), která stanoví poskytnutí tlumočnických služeb na takové úrovni, aby obviněnému umožnily rozumět řízení, které je proti němu vedeno, a obhajovat se. Toto právo se vztahuje též na písemné materiály, jakož i na přípravné řízení. K obdobné problematice nelze opomenout rozhodovací praxi Soudního dvora EU ve věci *Gavril Covaci*, C-216/14, ze dne 15. 10. 2015.

15. Z doložených materiálů německých orgánů [osvědčení písm. h) odst. 2)] přitom vyplynulo, že v případě obviněného T. V. byla trestní věc projednána v písemném řízení, když rozhodnutí sp. zn. 811 Cs 266 Js 167197/12, jímž bylo rozhodnuto o jeho vině a byl mu uložen trest, bylo vydáno dne 3. 8. 2012 a nabylo právní moci dne 12. 9. 2012. S ohledem na to však absentují další informace, v jakém jazyce bylo rozhodnutí obviněnému doručeno, tedy zda v němčině, nebo češtině, a pokud tak německý soud učinil ve svém úředním jazyce, chybí informace, zda tomuto obviněný rozumí.

16. Je zřejmé, že trestní řízení probíhající (nejen) před německými orgány, která řeší méně závažná protiprávní jednání, bývají často řešena formou písemného projednání věci, tzn. návrhem příslušného státního zastupitelství soudu na vyslovení viny a uložení trestu formou trestního příkazu, který je následně doručován obviněnému. Proti takovému rozhodnutí je přípustný opravný prostředek – odpor v příslušné lhůtě od doručení, jehož podstatou je vyvolání kontradiktorního řízení před soudem. I v takovém případě však musí orgány činné v trestním řízení ctít veškeré principy spravedlivého a předvídatelného procesu, mezi něž neoddiskutovatelně patří právo na řádnou obhajobu. Jejím projevem pak je, mimo jiné, též právo obviněného, aby stěžejní materiály trestního řízení, mezi něž rozhodnutí o vině a uložené sankci jednoznačně patří, byly přeloženy do jazyka, kterému rozumí, neprohlásí-li obviněný jinak.

17. S ohledem na výše uvedená zjištění je proto namíste konstatovat, že takový stav – rozuměno ve vztahu k požadavku na uznání a výkon uložené povinnosti nahradit náklady trestního řízení, kdy je uznávajícímu státu předkládáno toliko rozhodnutí s obsažením obecné povinnosti k náhradě nákladů řízení, aniž je současně doloženo další, navazující rozhodnutí konkretizující takovou povinnost, které současně splňuje veškeré náležitosti na rozhodnutí ve smyslu § 261 odst. 1 z. m. j. s., a to již v samotném základním požadavku na existenci rozhodnutí pravomocného, nelze považovat za adekvátní k postupu podle § 268 z. m. j. s. Takový stav je pro souhlasný postoj českých orgánů s uznáním a výkonem rozhodnutí nedostatečný, o to více, je-li dána existence dalších pochybností stran řádného doručení a překladu takového rozhodnutí. V tomto směru je však již nadbytečné, aby byly ze strany českých soudů vyjasňovány další skutečnosti případu právě k poslední zmíněné otázce doručení rozhodnutí o nákladech řízení, jakož i prokázání, že tak bylo učiněno v podobě, v níž se obviněný mohl dostatečně srozumitelně seznámit s jeho obsahem. Další postup cestou vyžádání si doplňujících podkladů podle § 266 odst. 1 z. m. j. s. s poučením, že pokud tyto nebudou v soudem stanovené lhůtě zaslány, bude řízení ukončeno, není v daném případě opodstatněný, resp. je třeba jej

považovat za procesně neekonomický. Jelikož je však nezbytné, aby se soudy projednávající žádost cizozemského orgánu zabíraly celou dotčenou materií a neopomenuly žádnou část učiněné žádosti, je namístě vedle případného rozhodnutí o uznání a výkonu peněžitě sankce (jsou-li k tomu splněny veškeré náležitosti), rozhodnout též o otázce uznání a výkonu náhrady nákladů trestního řízení, a to postupem podle § 264 odst. 2 z. m. j. s., tedy ukončením řízení pro nesplnění podmínek pro převzetí rozhodnutí uvedených v § 261 odst. 1 z. m. j. s.

18. Za opodstatněnou má Nejvyšší soud rovněž námitku k absenci výroku o výkonu peněžitě sankce nebo jiného peněžitě plnění uložených uznaným rozhodnutím německého soudu. Podle § 268 odst. 1 z. m. j. s. je při pozitivním rozhodnutí o uznání cizozemského rozhodnutí na území České republiky nutno současně rozhodnout o tom, že se peněžitá sankce nebo jiné peněžitě plnění vykoná. Je třeba si uvědomit, že oba výroky, tedy jak o uznání, tak o výkonu, spolu navzájem souvisí, tvoří nedílnou součást výrokové části rozhodnutí a proti oběma je přípustná stížnost, která má odkladný účinek. Jestliže okresní soud opomene učinit kterýkoliv z takových výroků ve svém usnesení, je takový postup třeba považovat za výrazné porušení zákona, které má za následek vadnost celého rozhodnutí.

19. Dalším z důvodů, pro které byla podána ministrem spravedlnosti stížnost pro porušení zákona, je skutečnost, že zatímco peněžitý trest byl uložen ve výši 600 EUR, a splňuje tak podmínku vytyčenou v § 267 odst. 1 písm. f) z. m. j. s., nelze totéž uvést o rozhodnutí o náhradě nákladů trestního řízení, které byly stanoveny ve výši 60 EUR. Podle shora citovaného § 267 odst. 1 písm. f) z. m. j. s. uložený peněžitý trest nebo jiné plnění nelze považovat za způsobilé k výkonu, pokud jsou nižší než 70 EUR. Dané ustanovení představuje implementaci čl. 7 odst. 2 písm. h) rámcového rozhodnutí a je projevem zásady proporcionality v rámci uznávacího řízení. Jeho cílem je vyčlenit z rámce uznávacího a vykonávacího řízení, které je dotčeno mezistátním prvkem, bagatelní případy nedosahující požadované výše plnění. Vystává tak v obecné rovině otázka, zda v případě kumulace důvodů uznání cizozemského rozhodnutí má být zachována uvedená hranice u každého z dotčených rozhodnutí, či zda limit 70 EUR může být dosažen jejich vzájemnou kumulací.

20. Ustanovení § 267 odst. 1 písm. f) z. m. j. s. implementuje do českého právního řádu požadavek čl. 7 odst. 2 písm. h) rámcového rozhodnutí a vychází z požadavku na zachování zásady proporcionality, která je jednou z určujících zásad spolupráce mezi členskými státy EU, nikoli jen na poli trestní justice. Daný princip vychází z potřeby eliminace takového omezení či zatížení relevantních subjektů k dosažení určitého účelu, které pro ostatní subjekty představuje pouze věc menšího významu. Jinými slovy je tedy možno akceptovat jen takové odchýlení se od obecného a ustáleného směru, které je skutečně nezbytné k dosažení požadovaného cíle. Jazykovým výkladem takto implementované normy by bylo možno dojít k závěru o potřebě kumulativního splnění veškerých podmínek kladených na uznávané a vykonávané cizozemské rozhodnutí v § 261 odst. 1 z. m. j. s., za současné neexistence překážek uvedených v § 267 z. m. j. s., které představují důvod k neuznání. Takové vnímání je primárně zcela správné a Nejvyšší soud od něj nikterak neustupuje. Na druhou stranu však považuje okolnost zmíněnou v § 267 odst. 1 písm. f) z. m. j. s. za zcela specifickou. Vychází přitom z účelu samotného rámcového rozhodnutí, kterým je snaha o vytvoření nástroje na usnadnění a zrychlení vzájemné spolupráce mezi členskými státy EU na poli trestní justice tak, aby došlo k efektivnímu naplnění požadavku existence společného prostoru svobody, bezpečnosti a práva. Je proto třeba postavit do vzájemných souvislostí snahu o usnadnění vymahatelnosti postihu osob za jejich protiprávní jednání v prostoru EU, který těmto umožňuje svobodný pohyb bez faktických překážek v podobě hranic mezi členskými státy, jež ale na druhou stranu stále představují bariéru pro uplatnění národního práva toliko v regionu působnosti jejich suverénních orgánů. K omezení zahlcení takových orgánů žádostmi z jiných členských států pak má sloužit právě stanovení určitého peněžně vyjádřeného limitu (zde 70 EUR), jenž má být garantem předpokládané minimální úrovně závažnosti případu k jeho řešení v mezistátní rovině. Nejvyšší soud však připomíná, že

účelem nástrojů mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech je usnadnění řešení vymahatelnosti postihu uloženého v jednom státě jedinci za situace, kdy vykonání uložené sankce či jiného nástroje lze rychleji a efektivněji dosáhnout v jiném členském státě. V případě uznání a výkonu rozhodnutí ukládajících peněžitou sankci nebo jiné peněžité plnění podle hlavy šesté z. m. j. s. je typickým projevem požadavek upravený v § 262 z. m. j. s., aby osoba, vůči níž sankce či obdobné plnění směřuje, měla na území České republiky obvyklé bydliště nebo majetek. V daném ohledu je pak logicky cílem odsuzujícího státu dosáhnout předání výkonu peněžité sankce nebo jiného peněžitého plnění do takového státu, a to v kompletním rozsahu všech komponent peněžitého plnění, k němuž byl obviněný zavázán. Předejde se tím situacím, kdy by například peněžitý trest uložený za spáchání protiprávního jednání byl vymáhán v jiném státě než náklady trestního řízení, v němž došlo k jeho uložení. Takový stav by totiž jen stěží představoval skutečný záměr odsuzujícího státu dosáhnout vymožení uložené sankce či plnění ve státě, kde je to vzhledem k pobytu obviněného či existenci jeho majetku efektivnější.

21. Nejvyšší soud proto dospěl k závěru, že v případě žádosti jiného členského státu EU, aby na území ČR došlo k uznání a výkonu rozhodnutí ukládajícího peněžitou sankci či jiné peněžité plnění, je třeba, aby taková žádost byla posuzována komplexně ve světle vzájemného provázání všech v úvahu přicházejících plnění, která jsou rozvedena v § 261 odst. 1 písm. a)-d) z. m. j. s. Korektiv vyloučení bagatelních případů uvedený v § 267 odst. 1 písm. f) z. m. j. s. je přitom stále nutné aplikovat, ovšem postačí, jestliže požadovaný limit 70 EUR bude naplněn alespoň u jedné z takto uložených povinností obviněného, a to současně za předpokladu, že zbývající plnění jsou svou podstatou provázána se skutkem, pro který byl obviněný k takovému plnění zavázán, jakož i samotnou osobou obviněného. Typicky tedy půjde o případ uložení peněžitého trestu za protiprávní jednání a na něj navazující rozhodnutí o povinnosti nahradit náklady řízení, v němž byl peněžitý trest uložen, anebo rozhodnutí o odškodnění oběti trestného činu, za nějž byla obviněnému uložena peněžité sankce. Takovým postupem dojde k zachování samotného smyslu rámcového rozhodnutí umožnit členským státům co nejefektivnější vykonání uložené sankce a jiných plnění v jejich kompletním rozsahu. Je však nezbytné zdůraznit, že takový postup je stále možný jen a pouze za situace, na kterou Nejvyšší soud upozornil již výše, a to, že veškeré peněžité sankce a jiná peněžité plnění musí být ze strany odsuzujícího státu podložena adekvátním rozhodnutím, které splňuje veškeré podmínky zakotvené v § 261 odst. 1 z. m. j. s.

22. Nejvyšší soud je povinen vyjádřit se též k namítaným formálním pochybením okresního soudu, která považuje rovněž za důvodné. Okresní soud v Třebíči k rozhodnutí o uznání a výkonu cizozemského rozhodnutí užil formy rozsudku, ač k takovému postupu nebyl dán důvod. Je třeba připomenout, že podle § 119 odst. 1 tr. ř., jehož subsidiární použití předpokládá ustanovení § 3 odst. 1 z. m. j. s., rozhoduje soud rozsudkem tam, kde to zákon výslovně stanoví, v ostatních případech rozhoduje, jestliže zákon nestanoví něco jiného, usnesením. Pro rozhodnutí o uznání a výkonu podle hlavy šesté části páté z. m. j. s. není stanovena forma rozhodnutí [oproti např. uznání a výkonu cizozemského rozhodnutí ukládajícího nepodmíněný trest odnětí svobody nebo ochranné opatření spojené se zbavením osobní svobody, kde je rozhodováno rozsudkem (§ 304 odst. 2 z. m. j. s.)], a je proto při aplikaci shora uvedených obecných ustanovení o formě rozhodnutí namístež užít podobu usnesení, když ostatně takovému závěru odpovídá též skutečnost, že opravným prostředkem proti rozhodnutí podle § 267 odst. 1, odst. 3 až 5 nebo § 268 z. m. j. s. je stížnost (viz § 269 odst. 1 z. m. j. s.). Okresní soud v Třebíči proto pochybil, jestliže o uznání rozhodnutí Obvodního soudu Mnichov rozhodoval ve formě rozsudku, a nikoliv formou usnesení. V návaznosti na právě uvedené pak je ostatně též chybou použití navazujícího postupu při poučení o opravném prostředku - odvolání proti rozsudku, když správně měl samosoudce poučit procesní strany o právu podání stížnosti podle § 269 odst. 1 z. m. j. s.

23. Stěžovatelem nevytýkanou vadou, na kterou však Nejvyšší soud musí rovněž poukázat, je výrazné

porušení stěžejního práva obviněného na obhajobu. T. V. byl v době rozhodování okresního soudu omezen na osobní svobodě a umístěn do Věznice R., kam mu byly doručovány soudní písemnosti, a odkud byl rovněž předveden k veřejnému zasedání konanému dne 24. 4. 2014 (viz protokol o veřejném zasedání na č. l. 29 trestního spisu). Podle § 14 odst. 2 písm. b) z. m. j. s. musí mít obhájce vždy také osoba, vůči níž se vede řízení o uznání a výkonu rozhodnutí jiného členského státu Evropské unie, je-li ve vazbě, výkonu nepodmíněného trestu odnětí svobody nebo ochranného opatření spojeného se zbavením osobní svobody. V přiloženém trestním spise Okresního soudu v Třebíči však zcela chybí jakákoliv zmínka o tom, že by obviněnému byl takový obhájce ustanoven, tento byl přítomen veřejnému zasedání soudu či mu byly doručovány soudní písemnosti, popř. že by se obviněný tohoto svého práva výslovně vzdal. Konal-li přesto okresní soud řízení bez ustanovení obhájce v řízení, kde je nutná obhajoba vyžadována, porušil takovým postupem zákon v § 14 odst. 2 písm. b) z. m. j. s.

24. Rozhodnutí Obvodního soudu Mnichov bylo společně s osvědčením a žádostí Spolkového ministerstva spravedlnosti doručeno českému soudu dne 28. 2. 2014. Řízení o uznání a výkonu tak bylo správně podřazeno režimu ustanovení z. m. j. s. (§ 264 odst. 1 zákona o mezinárodní justiční spolupráci), přičemž vzhledem ke skutečnosti, že dožadující stát označil jednání obviněného v části g) odst. 3 osvědčení, nebyl samosoudce povinován zjištěním, zda skutek naplňuje znaky skutkové podstaty trestného činu podle práva ČR, to vše pochopitelně za situace, jestliže typová podoba jednání odpovídá popisu skutku a jeho právní kvalifikaci. Lze připomenout, že obviněný se protiprávního jednání dopustil tím, že z obchodních prostor poškozené společnosti odcizil čtyři parfémů v celkové hodnotě 167,10 EUR. Daný popis nepochybně odpovídá majetkovému deliktu, označenému německou stranou jako krádež. Pro absenci odůvodnění rozsudku Okresního soudu v Třebíči, byť soud v tomto směru postupoval na základě souhlasného vyjádření státního zástupce a obviněného a vyhotovil pouze zjednodušené rozhodnutí, nelze k námitce stěžovatele stran nadbytečného použití § 268 odst. 2 z. m. j. s. ve výroku uznávacího rozhodnutí dovodit, zda příslušný soud toliko chybně a nadbytečně uvedl nesprávnou formu výkonu uznané sankce, když odkázal na ustanovení o přeměně peněžitého trestu na pokutu, anebo dospěl k závěru, že skutek uvedený v německém rozhodnutí nenaplňuje znaky skutkové podstaty trestného činu podle práva ČR, a proto je postup podle § 268 odst. 2 z. m. j. s. namíste (byť současně přeměnu peněžitého trestu na pokutu do výroku výslovně nezakomponoval). Ačkoliv by k posledně zmíněnému postupu mohl svádět fakt, že v inkriminované době spáchání protiprávního jednání bylo třeba kalkulovat s kurzem 1 EUR = 25,785 CZK, přičemž tedy výše škody, kterou obviněný způsobil přisvojením si cizí věci v hodnotě 167,10 EUR (4 309 Kč) neodpovídá kritériím § 205 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku, jednalo by se o úvahu chybnou. Přestože součástí trestního spisu je toliko opis z evidence Rejstříku osob (č. l. 27), již z tohoto vyplývá předchozí odsouzení obviněného T. V. pro trestný čin loupeže podle § 173 odst. 1 tr. zákoníku rozhodnutím Městského soudu v Brně, sp. zn. 9 T 50/2012, ze dne 10. 4. 2012, které nabylo právní moci téhož dne. Je tedy zřejmé, že skutek, pro který byl obviněný uznán vinným, by mohl být v ČR z důvodu recidivy podřazen minimálně pod znaky skutkové podstaty přečinu krádeže podle § 205 odst. 2 tr. zákoníku (k tomu srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 2. 2002, sp. zn. [11 Tcu 77/2001](#)). Přesná konkretizace formy výkonu uznaného rozhodnutí přitom není bez významu, neboť zakládá režim, podle kterého dojde k realizaci výkonu sankce v rámci hlavy XXI. tr. ř., tedy v případě peněžitého trestu podle oddílu pátého (§ 341 a násl. tr. zákoníku) a v případě pokuty podle oddílu osmého (§ 361 tr. ř.). Rovněž tak je podstatná z hlediska záznamu rozhodnutí do evidence Rejstříku trestů.

25. V neposlední řadě se Nejvyšší soud ztotožnil s argumentací ministra spravedlnosti týkající se chybějícího odkazu na ustanovení § 268 odst. 5 z. m. j. s. ve výrokové části rozhodnutí okresního soudu, podle kterého peněžitou sankci nebo jiné peněžité plnění uložené rozhodnutím jiného členského státu samosoudce přepočte z cizí měny na českou měnu dle kurzu devizového trhu vyhlášeného Českou národní bankou ke dni, kdy bylo takové rozhodnutí vydáno. Okresní soud takto

sice správně učinil, když přepočtl jím uznávanou částku 660 EUR na odpovídající ekvivalent 16 684,80 Kč, k čemuž si opatřil i náležitý podklad (č. l. 28 trestního spisu), však opomenul již uvést právní základ, o který svůj závěr opřel, tedy ustanovení § 268 odst. 5 z. m. j. s. Je třeba připomenout, že výrok o přepočtu částky určené k výkonu sankce či jiného peněžitého plnění představuje nedílnou součást rozhodnutí uznávajícího státu a je proti němu jako takovému přípustná stížnost mající odkladný účinek.

26. Nejvyšší soud na tomto místě musí rekapitulovat, že pro veškeré shora uvedené skutečnosti dospěl k závěru o opodstatněnosti stížnosti pro porušení zákona, kterou podal ministr spravedlnosti, a vyslovil proto porušení zákona v neprospěch obviněného T. V. pravomocným rozsudkem Okresního soudu v Třebíči ze dne 24. 4. 2014, sp. zn. 3 Nt 2510/2014, a to v ustanovení § 5 odst. 1, § 261 odst. 1 písm. c), § 267 odst. 1 písm. e), odst. 3 písm. c) a § 268 odst. 1, 2 zákona č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, ve znění pozdějších předpisů. Vzhledem k tomu Nejvyšší soud zrušil napadený rozsudek v plném rozsahu a učinil tak i ve vztahu ke všem dalším rozhodnutím na zrušené rozhodnutí obsahově navazujícím, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Okresnímu soudu v Třebíči pak přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

27. V rámci nového projednání věci je přitom příslušný soud vázán právním názorem, který Nejvyšší soud vyslovil v tomto rozhodnutí. V první řadě bude nezbytné, aby věc projednal způsobem, který nebude v rozporu se základními procesními právy obviněného, a své rozhodnutí učiní způsobem, který předpokládají zákonná ustanovení příslušného předpisu (z. m. j. s.), ať již co do formy rozhodnutí, tak náležitého užití adekvátních ustanovení zákona. Při posouzení věci je pak nutné zkoumat splnění veškerých podmínek, která na uznávané a vykonávané rozhodnutí klade příslušná norma (§ 261 odst. 1 z. m. j. s.), jakož i případnou existenci překážek, které by v uznání a výkonu cizozemského rozhodnutí bránily (§ 267 z. m. j. s.). Závěrem Nejvyšší soud rovněž připomíná potřebu splnění informační povinnosti, kterou samosoudci ukládá ustanovení § 271 z. m. j. s.